

Abstrakt

Polopřirozené louky východní Moravy disponují velkým potenciálem hostit druhově bohatá rostlinná společenstva. Nicméně změny ve způsobu využívání půdy během druhé poloviny minulého století byly rychlé a rozsáhlé. Mnoho přirozených luk bylo rozoráno. Koncem 80. a počátkem 90. let byla některá z obdělávaných polí oseta druhově chudou jetelotravní směsí a přeměněna zpět na louky. Obnova luk na bývalých polích je velkou výzvou. Zpětná kolonizace těchto polí může být značně komplikována počátečním osetím druhově chudou produktivní směsí.

Cílem této studie je určit rozdíly v druhové skladbě a druhové bohatosti travních porostů mezi uměle vysetými loukami (na bývalých polích) a fragmentech původních luk s kontinuitou více než 70 let nerušeného vývoje v severní části Bílých Karpat na severovýchodě České republiky a identifikovat druhové vlastnosti, omezující schopnost druhů kolonizovat louky vznikající na bývalých polích.

Vybrané rostlinné druhy (celkem 137 druhů) byly zkoumány na 66 loukách. Zkoumané louky byly klasifikovány podle kontinuity a typu managementu.

Prostorová korelace zkoumaných luk byla posuzována s použitím koordinát centroidu (těžiště) každého polygonu. Vliv kontinuity na druhovou skladbu a diverzitu byl testován až po odfiltrování managementu a abiotických faktorů (TWI, DAHI, svažitost, nadmořská výška). Rozdíly v reakcích druhů na kontinuitu habitatu byly vysvětleny jejich druhovými vlastnostmi (výška rostliny, zoochorie, obsah sušiny v listu, hmotnost semen, specifická listová plocha, šíření větrem, index epizoochorie, mykorrhiza). Ekologické indikační hodnoty byly použity pro rozlišení luk dle výskytu druhů a jejich reakce na několik gradientů (pH, vlhkost, světlo, teplota, živiny, salinita).

Výsledky potvrdily, že obojí – management a kontinuita travních porostů významně ovlivňuje druhovou skladbu. Kontinuita také ovlivňuje druhovou bohatost – bývalá pole přeměněná na louky před 30 lety hostí méně druhů než louky s delší dobou kontinuity. Nebyl zjištěn významný rozdíl v druhové bohatosti mezi kosenými a spásanými loukami. Environmentální proměnné mající významný efekt na druhovou skladbu jsou: koordináty (lokace vzhledem k ostatním loukám), svažitost a nadmořská výška. Koordináty také měly vliv na druhovou skladbu a druhovou bohatost, což naznačuje potřebu zabývat se prostorovou korelací.

Klíčová slova: Karpatské louky, druhová bohatost, druhová skladba, management, kontinuita, vlastnosti druhů, obnova travních porostů, bývalá orná půda, abiotické faktory.